

Hoge commissaris te Djakarta (Van Beylandt) aan minister van Buitenlandse Zaken (Beyen) en minister zonder portefeuille (Luns), 10 april 1953

De uitvoering van de instructies in Uw 58 heeft tot het eerste meningsverschil van principiële aard tussen de delegaties geleid.

De Indonesische Regering wil namelijk bepaald niet uitdrukkelijk om deze afronding verzoeken. Zij durft blijkbaar tegenover pers en parlement de rol van vragende partij niet aan. Zij heeft daarom de - dezerzijds direct als onaanvaardbaar verworpen - constructie voorgesteld alsof afrondingswerkzaamheden na beëindigingsdatum missie overeenkomst automatisch uit deze overeenkomst voortvloeien en dus een Indonesisch recht zouden zijn.

Ten tweede wil de Indonesische Regering een garantie tot stelling nemen tegen agitatie niet geven, maar is wel bereid te aanvaarden, dat wij om redenen van 'algemeen Nederlands belang' de afrondingswerkzaamheden zouden kunnen laten vervallen. Politieke agitatie zou dan, hoewel uitdrukkelijk niet genoemd, tot deze redenen behoren.

Ten derde heeft Indonesische delegatie voorzitter getracht Uw voorwaarde sub 3 zo te amenderen, dat geen vreemde zeemacht missie op hetzelfde terrein der afrondingswerkzaamheden werkzaam zal zijn, hetgeen dezerzijds uiteraard werd verworpen.

Na lang heen en weer praten over dit enige punt, dat aan een zeer spoedige beëindiging der besprekingen in de weg staat is terzake een concept brief opgesteld, die beide voorzitters tot elkaar zullen richten en waarvan ik aanneem, dat de Indonesische Regering hem zal aanvaarden. Deze luidt:

1. Ik heb de eer U mede te delen, dat tussen onze delegaties nader is overeengekomen om de werkzaamheden van de Nederlandse Militaire Missie afdeling Zeemacht, met betrekking tot de adelborstenopleiding te Surabaya, in het belang dier opleiding na 1 Januari 1954 af te ronden, in dier voege, dat de dan lopende oudstejaarcursus volgens schema in of omstreeks Juni 1954 wordt beëindigd.
2. De Nederlandse Regering heeft zich daarbij echter het recht voorbehouden voornoemde werkzaamheden na kennisgeving aan de Indonesische Regering eerder te doen beëindigen, indien:
 - A. zij daartoe redenen van politieke aard aanwezig acht;
 - B. gedurende de periode van afronding van genoemde werkzaamheden een zeemachtmissie uit een ander land in Indonesië in functie zal treden.
3. De financiële en andere voorwaarden, waaronder het personeel van de afdeling Zeemacht van de Nederlandse Militaire Missie dient, zullen ook gedurende de periode van afronding van de vorengenoemde werkzaamheden geheel gelijk blijven aan die welke in de missie-overeenkomst zijn vastgelegd.

Ik heb de eer te zijn, enz'.

Van Ittersum heeft Abdulgani medegedeeld, dat dit concept zijn persoonlijke goedkeuring heeft, maar dat hij gezien bepaalde instructies zijner Regering zich niet gerechtigd acht deze brief zonder Uw uitdrukkelijke goedkeuring te ondertekenen.

Ik moge adviseren deze goedkeuring te verlenen, aangezien de brief naar mij voorkomt duidelijk genoeg doet uitkomen, dat de 'nadere' overeenstemming 'in het belang der opleiding', dus in het belang en op verlangen van Indonesië is bereikt en, dat de Nederlandse Regering om redenen van politieke aard, lees politieke agitatie, de opleiding eerder kan beëindigen, terwijl voorwaarde 2 B conform Uw instructie is.

Indien deze brief onverhoopt Uw goedkeuring niet zou wegdragen zal naar mijn mening als enige oplossing overblijven de zogenaamde afronding geheel te weigeren. Dit zou echter

gezien de gebleken bereidheid van Indonesië om over het algemeen snel en redelijk tot zaken te komen mijn inziens te betreuren zijn.

Gaarne Uw spoedigst antwoord.